

Collegebericht

Collegevergadering: 22 maart 2022

Zaaknummer : 1005727
Team : Welzijnszaken Heemstede
Portefeuillehouder(s) : A.C. Nienhuis/ A. Van der Have
Openbaarheid : Actief openbaar

ONDERWERP

Collegebericht: stand van zaken opvang Oekraïense vluchtelingen in Heemstede

Aanleiding

De ontwikkelingen rondom de stroom vluchtelingen uit Oekraïne volgen elkaar snel op. Door middel van een collegebericht wordt de raad geïnformeerd over de laatste stand van zaken met betrekking tot de opvang van Oekraïners in Heemstede. Voor meer actuele informatie over de opvang van Oekraïners en over lokale initiatieven, verwijst het college u naar de sociale kanalen en de [website van de gemeente](#).

Algemeen

Op 24 februari begon de grootschalige aanval van Rusland op Oekraïne. De grove aantasting van de internationale rechtsorde door Rusland raakt ons allemaal. Het is een ernstige aanval op vrijheid, democratie en mensenrechten in de wereld. Het uitbreken van de oorlog in Oekraïne heeft een grote vluchtelingenstroom op gang gebracht. Het is nog niet te voorzien hoe groot de stroom naar Nederland zal zijn, maar de verwachting is dat het om vele tienduizenden vluchtelingen zal gaan. Ook de gemeente Heemstede wil steun bieden aan de Oekraïners die door oorlog uit eigen land zijn verdreven. De gemeente neemt hierin haar verantwoordelijkheid en werkt zoveel mogelijk samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen om op korte termijn opvang te bieden voor Oekraïners in Heemstede. Daarnaast heeft de gemeente een taak in het stroomlijnen van lokale initiatieven, het coördineren van vrijwilligers en het inrichten van een communicatiestructuur. De komst van mogelijk grote groepen Oekraïense vluchtelingen komt bovenop al bestaande tekorten aan opvangplekken voor statushouders uit andere landen. Ook dit is een belangrijke opdracht die voor de gemeente onverkort blijft staan. Hieronder leest u de gebeurtenissen van de afgelopen weken.

Regionale opgave

Vanwege de komst van mogelijk een grote stroom vluchtelingen uit Oekraïne naar Nederland, heeft het kabinet op 7 maart 2022 alle regio's en gemeenten verzocht op korte termijn de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne te realiseren. De negen gemeenten in Kennemerland (Bloemendaal, Beverwijk, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Uitgeest, Velsen, Zandvoort) staan voor de gezamenlijke opdracht om op korte termijn minimaal 2000 opvangplekken te realiseren. Het gaat hierbij om de volledige realisatie (inrichting en zelfstandige exploitatie) van locaties. Dit kan een mix zijn van publieke, private en/of publiek-private initiatieven, waarbij zoveel mogelijk wordt ingezet op locaties voor langere duur om te voorkomen dat mensen veelvuldig moeten verhuizen. Om deze gezamenlijke opdracht in de regio te realiseren en coördineren hebben de burgemeesters van de negen gemeenten een aantal bestuurlijke uitgangspunten opgesteld, is ambtelijk een regionale taskforce in het leven geroepen en is er een regionaal coördinatiepunt opgezet voor registratie en toewijzing van vluchtelingen aan opvangplekken. Op lokaal niveau heeft de gemeente Heemstede hiervoor een Projectteam Opvang ingericht

Collegebericht

Collegevergadering: 22 maart 2022

en worden eigen medewerkers ingezet om voor de eerstkomende periode te helpen op de opvanglocaties in Heemstede.

Bestuurlijke uitgangspunten (regionaal)

Tijdens het regionaal beraad van 7 maart 2022 hebben de burgemeesters van de negen gemeenten in regio Kennemerland ingestemd met de volgende bestuurlijke uitgangspunten met betrekking tot de (nood)opvang van Oekraïense vluchtelingen:

- a) De opgave is gericht op het acuut onderbrengen van vluchtelingen uit de Oekraïne in een gastvrije, veilige en gezonde huisvesting en het bieden van perspectief op geestelijk en fysiek herstel en deelname aan de lokale sociale samenleving
- b) De gemeenten doen dit in samenwerking met maatschappelijke partners en gebruikmakend van particuliere initiatieven
- c) Het betreft een gemeenschappelijke opgave voor alle gemeenten
- d) Bestuurlijke knelpunten komen aan de orde in het regionaal beraad Oekraïne
- e) Knelpunten in de operatie komen eerst aan de orde in de regionale Taskforce en zo nodig aan de orde in het regionaal overleg met de gemeentesecretarissen
- f) Iedere burgemeester blijft verantwoordelijk voor de (nood)opvang in de eigen gemeente
- g) De gemeenten streven naar eenduidig afgestemde communicatie richting inwoners, maatschappelijke initiatieven en gemeenteraden.

Daarnaast hebben de burgemeesters ingestemd met een aantal aanvullende uitgangspunten die leidend zijn voor de regionale en lokale taskforces:

- a) de Regionale Taskforce coördineert de realisatie van de opvang voor Oekraïners en realiseert een coördinatiepunt voor de eerste registratie en verdeling van vluchtelingen over de gemeenten
- b) de opvang van Oekraïense vluchtelingen vindt plaats volgens een verdeelsystematiek naar rato van inwoneraantal
- c) gemeenten realiseren inzicht in de kostenontwikkelingen. Kostenverdeling vindt plaats naar rato van inwoneraantal
- d) de duur van de noodopvang wordt beperkt tot maximaal zes maanden
- e) gemeenten organiseren (nood)opvanglocaties en stimuleren particuliere opvang
- f) gemeenten bieden perspectief aan Oekraïners en statushouders voor de langere termijn
- g) geen inzet van GRIP 4

Tot slot, worden binnenkort in een extra regionaal portefeuillehouders overleg van het sociaal domein bestuurlijke uitgangspunten vastgesteld met betrekking tot een sociaal plan voor de vluchtelingen uit Oekraïne. Hiermee kan perspectief worden geboden op geestelijk en fysiek herstel en op deelname aan de lokale sociale samenleving.

Regionale Taskforce

De gemeenten verzorgen de realisatie van de opvang conform de opdracht van 7 maart, maar het betreft een gemeenschappelijke opgave voor de hele regio. Het

Collegebericht

Collegevergadering: 22 maart 2022

uitgangspunt is dat de gemeenten samen verantwoordelijkheid dragen voor het vraagstuk en de benodigde oplossingen. Bestuurlijke vraagstukken worden in het regionaal overleg met alle burgemeesters in de regio geagendeerd. Daarnaast is er een ambtelijke regionale taskforce waarin de bestuurlijke besluitvorming wordt voorbereid en de realisatie van opvangplekken in de regio wordt gecoördineerd. In de regionale taskforce zijn alle gemeenten uit Kennemerland vertegenwoordigd.

Ook landelijk is een crisisstructuur geactiveerd ter bevordering van de opvang van vluchtelingen. Er is een landelijk Knooppunt Coördinatie en Informatie Oekraïne (KCIO) opgericht als schakelpunt tussen het rijk en de regio's. Daarnaast zijn er overleggen over andere gekoppelde thema's als cyberveiligheid, vitaal en nucleair. In de ambtelijke overleggen zijn de regio's vertegenwoordigd. In de gehele keten wordt samengewerkt met vele partijen zoals VNG, Politie, Provincie, Rode Kruis, Leger des Heils en Vluchtelingenwerk Nederland. Ook zijn er internationale dwarsverbanden bijvoorbeeld met de buurlanden en de EU.

Regionaal coördinatiepunt en registratie per gemeente

Voor de eerste registratie van Oekraïense vluchtelingen in Kennemerland is een regionaal coördinatiepunt ingericht. Vluchtelingen die onderdak zoeken kunnen contact opnemen met het regionale loket via telefoonnummer 023-5115550 en per mail via oeukraïnevragen@haarlem.nl. Het loket is 24/7 telefonisch bereikbaar. Van hieruit worden de vluchtelingen naar de beschikbare opvanglocaties in de regio doorverwezen. Oekraïners moeten zich uiteindelijk inschrijven bij de gemeente waar ze zich gaan vestigen. Dit geldt ook voor de vluchtelingen die in Heemstede zullen verblijven, zowel bij gemeentelijke opvanglocaties als bij gastgezinnen. Het is mogelijk om zich bij de publieksbalie te komen inschrijven.

Voor Oekraïners van wie de nationaliteit en identiteit kan worden vastgesteld op basis van documenten geldt een registratie proces. Personen met de Oekraïense nationaliteit kunnen worden ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) op aangifte van verblijf en adres bij de gemeente, inclusief gemeentelijke opvang waar zij (tijdelijk) verblijven. Zij worden automatisch ingeschreven in de BVV en zijn daarmee bekend bij de IND en krijgen een BSN-nummer. Voor beperkt of niet-gedocumenteerde Oekraïners geldt een extra tussenstap in dit proces.

Doelgroep

De doelgroepen die in aanmerking komen voor opvang en verblijf in een gemeentelijke opvang voor Oekraïense vluchtelingen zijn: (1) personen met de Oekraïense nationaliteit; (2) derdelanders die vóór 24 februari 2022 rechtmatig verbleven in Oekraïne; (3) Gezinsleden van de onder 1 en 2 genoemde personen: huwelijkspartner of niet-gehuwde partner waarmee een duurzame relatie wordt onderhouden; minderjarige ongehuwde kinderen (binnen of buiten huwelijk geboren of geadopteerd); andere naaste familieleden die met het gezin samenwoonden en die volledig of grotendeels afhankelijk zijn.

Financiering door het Rijk

Op dit moment werkt het kabinet samen met partners aan een regeling met betrekking tot de financiering van de opvanglocaties in gemeenten. Uitgangspunt daarbij is dat het kabinet van rijkswege de kosten die gemaakt zullen worden door gemeenten integraal zal vergoeden. Daarnaast werkt het kabinet aan een goed uitvoerbaar financieel pakket inzake (geldelijke) verstrekkingen aan de doelgroep.

Collegebericht

Collegevergadering: 22 maart 2022

Uitgangspunten opvanglocaties

Voorop staat dat het verblijf in alle opvanglocaties veilig en leefbaar moet zijn voor iedere bewoner, iedere medewerker en vrijwilliger en voor iedere omwonende. De GGD wordt gevraagd om de geschiktheid van de beoogde locatie te beoordelen. Het verblijf wordt zo ingericht dat het voldoet aan de richtlijnen van het RIVM met betrekking tot corona.

Richtlijnen corona voor bewoners

Met betrekking tot het testen bij een mogelijke besmetting kan worden aangesloten bij het huidige testadvies om zich bij klachten te laten testen bij de GGD of om een zelftest te doen. Bewoners die getest zijn moeten in quarantaine tot de testuitslag bekend is en de locatie dient over voldoende quarantaineruimte te beschikken. Als er sprake is van een positieve uitslag dient een bewoner in isolatie te gaan. Het is voor de bewoners van opvanglocaties mogelijk om zich te laten vaccineren bij de GGD. Aanvullend is geregeld dat Oekraïners die op centrale opvang locaties van het COA (Centraal orgaan opvang asielzoekers) aankomen, meegenomen worden in het vaccinatieproces van de asielzoekers.

Opvanglocaties in Heemstede

Ook de gemeente Heemstede wil steun bieden aan de Oekraïense vluchtelingen en neemt haar verantwoordelijkheid in de regionale opdracht om op korte termijn minimaal 2000 opvangplekken te realiseren. Er is regionaal afgestemd om het aantal vluchtelingen per gemeente te verdelen naar rato van het aantal inwoners. Voor de gemeente Heemstede komt dit neer op het opvangen van minimaal 100 Oekraïense vluchtelingen, nu en in de komende weken. Hierbij wordt uitgegaan van tijdelijk verblijf voor ten minste een half jaar en wordt er rekening gehouden met de gevolgen voor omgeving en omwonenden. Vanzelfsprekend wordt ook nagedacht over de langere termijn.

Na de extra raadsvergadering op vrijdag 11 maart is gestart met het gereedmaken en het verder onderzoeken van een aantal locaties voor crisis- en noodopvang in Heemstede. Het gaat hierbij om locaties die snel te realiseren zijn, omdat de nood hoog is. Hierin worden de volgende locaties meegenomen:

- Tijdelijke crisis- en noodopvang in het pand Kerklaan 61 en Glipperweg 57 voor totaal ongeveer 45 Oekraïense vluchtelingen. Voor wat betreft de Kerklaan gaat het om opvang tot het moment dat duidelijk is of de Kerklaan ingezet wordt voor andere doeleinden;

Ter attentie van de volgende locaties zal nog een voorstel aan de raad worden aangeboden:

- Tijdelijke crisis- en noodopvang in nog te plaatsen noodwoningen voor vooralsnog 40 Oekraïense vluchtelingen op een nader te bepalen locatie;
- Het tijdelijk plaatsen van een schip voor crisis- en noodopvang van ongeveer 80 Oekraïense vluchtelingen.

Inmiddels wordt de tijdelijke noodopvang in het pand Kerklaan 61 in gereedheid gebracht om vanaf dinsdag 22 maart de eerste vluchtelingen te kunnen ontvangen. Ook het pand Glipperweg 57 zal in de komende weken gereed worden gemaakt om als tijdelijke crisis- en noodopvang te dienen. Daarnaast heeft de gemeente 30 noodwoningen aangekocht, die in de komende weken geleverd zullen worden. Een aantal van deze noodwoningen moeten nog gebruiksklaar worden gemaakt. Op dit

Collegebericht

Collegevergadering: 22 maart 2022

moment wordt in kaart gebracht wat geschikte locaties zijn in Heemstede om deze noodwoningen te plaatsen, rekening houdend met omgeving en omwonenden.

Naast de locaties waar de gemeente mee aan de slag is, wordt oog gehouden voor locaties die mogelijk later ingezet kunnen worden. Hiervoor worden ook inwoners, bedrijven en instellingen zoals kerken en eigenaren van landgoederen, gevraagd zich te melden als zij in het bezit zijn van panden of gronden die hiervoor ingezet kunnen worden. Op de website van de gemeente kan men zich hiervoor opgeven. Er zijn ook inwoners in Heemstede die bereid zijn in hun eigen huis onderdak te bieden aan Oekraïners. Ook hiervoor kan men zich opgeven via de gemeentelijke website of via takecarebnb.nl.

Communicatie en participatie

De gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de vluchtelingenstroom die hierdoor op gang is gekomen, worden ook in Heemstede ervaren. Het is de taak van de gemeente om haar inwoners zo goed mogelijk te informeren en de gelegenheid te bieden om met elkaar het gesprek te voeren. Communicatie vindt onder andere plaats via regelmatige updates op de gemeentelijke website en de sociale kanalen.

Informatiebijeenkomst Kerklaan 61

Op donderdagavond 17 maart heeft een informatiebijeenkomst plaatsgevonden voor omwonenden van Kerklaan 61. Omwonenden zijn hiervoor uitgenodigd door middel van een brief. Het pand Kerklaan 61 wordt als opvanglocatie in gereedheid gebracht en zal spoedig klaar zijn om de eerste vluchtelingen in Heemstede op te vangen. Met de informatiebijeenkomst zijn de omwonenden van Kerklaan 61 hier verder over geïnformeerd, is er gelegenheid geweest om vragen en zorgen te uiten, om ideeën en initiatieven te melden en om zich op te geven als vrijwilliger. Ook kunnen omwonenden zich opgeven om deel te nemen in een bewonersraad.

Inzamelingsactie

In samenwerking met de lokale kringloopwinkel Snuffelmug en op Plein1 is een inzamelingsactie gestart voor het inrichten van de opvanglocaties. Dit varieert van grote huisraad zoals (klap)stoelen, (klap)tafels, eenpersoonsbedden en matrassen, kastjes en koelkasten dat ingeleverd kan worden bij de Snuffelmug, tot kleine huisraad zoals beddengoed, pannen en speelgoed dat ingeleverd kan worden op Plein1. Het is ook mogelijk om kleding- en textiel langs te brengen op Plein1. Meer over de inzamelingsacties is terug te vinden op de speciaal hiervoor ingerichte pagina op de website van de gemeente: heemstede.nl/meedenken-en-meedoen.

Lokale partners

Er wordt ook met andere lokale partners samengewerkt om de vluchtelingen de juiste opvang te kunnen bieden. Zo worden de opvanglocaties in de eerste weken voorzien van eten. Hiervoor werkt de gemeente samen met maatschappelijke instellingen zoals Spaarne Werkt en Burghave, maar ook in samenwerking met lokale (horeca)ondernemers.

Inzet vrijwilligers

Het goed laten draaien van de opvanglocaties en de inzamelingsacties is niet mogelijk zonder de inzet van Heemstedse vrijwilligers. In samenwerking met WIJ Heemstede coördineert de gemeente het aanmeldpunt en de inzet van de lokale vrijwilligers. Inwoners kunnen zich opgeven als vrijwilliger via de website van WIJ

Collegebericht

Collegevergadering: 22 maart 2022

Heemstede www.wijheemstede.nl/vrijwilligers en via www.heemstede.wehelpen.nl
Er is ook vraag naar Oekraïense tolken die kunnen helpen. Ook zij kunnen zich op bovengenoemde website aanmelden.

Lokale initiatieven

Er worden diverse lokale initiatieven gestart door inwoners en ondernemers in Heemstede. Zowel voor de Oekraïense vluchtelingen die naar Heemstede komen, als voor de Oekraïners die zijn achtergebleven. Initiatieven kunnen worden aangemeld op heemstede.nl/meedenken-en-meedoen.

Website voor Oekraïense vluchtelingen

Het is lastig voor Oekraïense vluchtelingen om informatie te vinden over beschikbare opvang, hulp en financiële ondersteuning. Daarom is er een speciale website in het leven geroepen om de vluchtelingen te helpen. Samen met Oekraïense vluchtelingen hebben Vluchtelingenwerk Nederland en het bedrijf SparkOptimus de site Refugeehelp.nl opgezet, in de hoop mensen zo snel mogelijk wegwijs te maken in Nederland. Ook mensen die hulp willen aanbieden kunnen terecht op de site.

Sociaal plan

Het zorgen voor primaire opvang (de locatie, voorzieningen, ondersteuning en direct noodzakelijke medische en psychische zorg) is de eerste stap waaraan voldaan moet worden bij de opvang van vluchtelingen. Naast het bieden van een gastvrije, veilige en gezonde huisvesting heeft de gemeente de taak om ook te voorzien in bredere opvang. Dat betekent dat de gemeente ook moet voorzien in het bieden van perspectief op geestelijk en fysiek herstel en deelname aan de lokale sociale samenleving, waarbij zaken als onderwijs, zorg en arbeidsmarkt aan de orde zijn.

In het regionaal portefeuillehouders overleg van het sociaal domein worden binnenkort bestuurlijke uitgangspunten vastgesteld met betrekking tot een sociaal plan voor de vluchtelingen uit Oekraïne. Met een sociaal plan wordt ervoor gezorgd dat Oekraïense vluchtelingen onder andere naar school kunnen, de taal leren, beschikking krijgen over leefgeld, en naar werk worden begeleid. Het is nog niet te voorzien hoe de situatie in Oekraïne zich gaat ontwikkelen en hoe lang de vluchtelingenstroom gaat voortduren. Oekraïense vluchtelingen hebben recht op school en werk en met een sociaal plan kan ervoor worden gezorgd dat mensen zo snel mogelijk onderdeel worden van de samenleving.

Hiermee sluit de gemeente aan bij de huidige lokale praktijk van asielzoekers en statushouders als het gaat om wonen, werk, opleiding, inkomen, maatschappelijke begeleiding en andere vormen van ondersteuning en hulp. De Oekraïners krijgen in het kader van deze begeleiding geen prioritaire status boven andere groepen. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de wethouders sociaal domein. Regionale afstemming vindt plaats in het regionaal portefeuillehoudersoverleg.

Effect op de ambtelijke organisatie

De opdracht om op korte termijn 100 Oekraïense vluchtelingen in Heemstede op te vangen heeft ook direct effect op de ambtelijke organisatie van de gemeente. Er is een projectteam gestart voor onder andere het ruimtelijk proces en de verkenning van locaties, inkoop noodwoningen, inrichting, communicatie/participatie en brede

Collegebericht

Collegevergadering: 22 maart 2022

sociale opvang. Tevens nemen we deel in de regionale Taskforce Opvang. Ook worden medewerkers vrij gemaakt om op locatie(s) de rol van locatiemanager of coördinator te vervullen voor in ieder geval de eerste periode. Dit heeft tot gevolg dat andere dossiers minder prioriteit krijgen dan voorzien. Tevens kunnen extra inhuur kosten noodzakelijk zijn. Bestaande inhuur budgetten worden hiervoor gebruikt en mogelijke overschrijding wordt gemeld bij de P&C producten.